

ຫຼັກສູດ ການເຮັດເສັ້ນເຝີ

ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ
ກົມການສຶກສານອກໂຮງຮຽນ
ສູນການສຶກສານອກໂຮງຮຽນ

ຫົວຂໍ້ເລື່ອງ : ການເຮັດເສັ້ນເຝີ

1. ຄວາມເປັນມາ.

ແຂວງຈໍາປາສັກເປັນແຂວງໜຶ່ງທີ່ນອນຢູ່ໃນພາກໃຕ້ຂອງປະເທດລາວ ແລະ ມີຫຼາຍທ້ອງຖິ່ນຍັງມີການຍຶດຖືອາຊີບເຮັດເສັ້ນເຝີເປັນຫຼັກໂດຍສະເພາະແມ່ນ ບ້ານ ຫາງໂຂງ ເມືອງໂຂງ ແຂວງ ຈໍາປາສັກ ແລະ ກໍ່ມີຊື່ສຽງສົມຄວນໃນການເຮັດເສັ້ນເຝີ.

ນອກຈາກຈະເຮັດເພື່ອກິນແລ້ວຍັງສາມາດເຜີ້ມລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຂອງຕົນໄດ້. ເສັ້ນເຝີເປັນອາຫານທີ່ຫາຊື່ໄດ້ງ່າຍຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ ແລະ ລາຄາເໝາະສົມ.

ເສັ້ນເຝີ ບ້ານຫາງໂຂງນີ້ເປັນເສັ້ນເຝີທີ່ມີເອກະລັກມາແຕ່ດົນນານແລ້ວ.

2. ຫຼັກການຂອງຫຼັກສູດ.

- ເນັ້ນໃນການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບຈາກທໍາມະຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນມາສ້າງມູນຄ່າເຜີ້ມໃຫ້ປະຊາຊົນເກີດລາຍໄດ້.
- ເນັ້ນລົດຊາດຄວາມແຊບ,ຄວາມໜຽວ ເຊິ່ງມີເອກະລັກມາແຕ່ດັ້ງເດີມ.

3. ຈຸດປະສົງ

- ບອກຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ຄຸນປະໂຫຍດຂອງການເຮັດເສັ້ນເຝີ.
- ສາມາດເຮັດເສັ້ນເຝີໄດ້ເອງ.
- ບອກຂັ້ນຕອນ ແລະ ວິທີການເຮັດເສັ້ນເຝີ.
- ການເກັບຮັກສາ.

4. ເປົ້າໝາຍ

- ຜູ້ບໍ່ມີອາຊີບ.
- ຜູ້ທີ່ມີອາຊີບ ແລະ ຕ້ອງການມີອາຊີບເສີມລາຍໄດ້ເຜີ້ມ.

5. ເນື້ອໃນຫຼັກສູດ

- ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມືສໍາລັບການເຮັດເສັ້ນເຝີ.
- ການເຮັດໂຮງເຮືອນສໍາລັບຜະລິດເສັ້ນເຝີ.
- ການກໍ່ເຕົາສໍາລັບກວດເສັ້ນເຝີ.
- ຂັ້ນຕອນການມໍາເຂົ້າ.
- ຂັ້ນຕອນການໂມ້.
- ຂັ້ນຕອນການກວດແຜ່ນ.
- ການເຮັດຕັບເຝີ ຫຼື ການພັບເສັ້ນເຝີ.
- ການເກັບຮັກສາ.

6. ໄລຍະເວລາ: ຫຼັກສູດການເຮັດເສັ້ນເຝີ ລວມ: ຊົ່ວໂມງ.

- ພາກທິກດສະດີ: ຊົ່ວໂມງ.
- ພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ: ຊົ່ວໂມງ.

7. ສື່ການຮຽນ-ການສອນ.

- ວັດສະດຸອຸປະກອນຮັບໃຊ້.
- ເອກະສານ (ລະບຸ).

8. ກິດຈະກຳການຮຽນ-ການສອນ.

- ສຶກສາພາກປະຕິບັດ.
- ສາທິດ.
- ປະຕິບັດຕົວຈິງ.

9. ການວັດ ແລະ ປະເມີນ.

1. ພາກທົດສະດີ.

- ປະເມີນຈາກການທົດສອບໃນການຕອບຄໍາຖາມຕົວຈິງດ້ານຄວາມຮູ້, ຄວາມເຂົ້າໃຈ.

2. ພາກປະຕິບັດ.

- ສັງເກດການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປະຕິບັດຕົວຈິງ.
- ຄວາມງາມ, ປະເມີນລົດຊາດ ແລະ ຕວາມເພິ່ງພໍໃຈໃນລົດຊາດ.

10. ຄາດຄະເນຜົນໄດ້ຮັບ.

- ຜູ້ຮຽນສາມາດເຮັດເສັ້ນເຜີໄດ້.
- ສາມາດນໍາຄວາມຮູ້ໄປປະກອບອາຊີບ.

ຄຳນຳ

ປຶ້ມຄູ່ມືການຜະລິດເສັ້ນເຜີ້ເຫຼັ້ມນີ້ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນຈາກປະສົບການຕົວຈິງຂອງຜູ້ດຳເນີນກິດຈະກຳການຜະລິດເສັ້ນເຜີ້, ເສັ້ນເຂົ້າປຽກ ແລະ ແຜ່ນແໜມມາເປັນເວລາປະມານ 15-20 ປີ, ຈາກປະສົບການຕົວຈິງດັ່ງກ່າວນັ້ນຜູ້ປະກອບການຕົວຈິງດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຈຶ່ງໄດ້ພະຍາຍາມຮິບໂຮມ, ສັງລວມເອົາທຸກຂັ້ນຕອນ ແລະ ທຸກເນື້ອໃນກ່ຽວກັບການຜະລິດເສັ້ນເຜີ້ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ມາດຕາຖານດີພໍສົມຄວນ. ເພື່ອບັນທຶກເຂົ້າໃນປຶ້ມເຫຼັ້ມນີ້ໃຫ້ຄົບຖ້ວນ ທັງນີ້ກໍເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນ ແລະ ບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈຕ້ອງການອ່ານ, ຕ້ອງການຮຽນຮູ້ດ້ວຍຕົນເອງເພື່ອນຳໄປໃຊ້ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳສ້າງລາຍຮັບຈາກການຜະລິດເສັ້ນເຜີ້ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນເປັນຢ່າງດີ.

ໃນປຶ້ມຄູ່ມືເຫຼັ້ມນີ້. ຂ້າພະເຈົ້າຄິດວ່າ: ດັ່ງມີບາງອັນອາດຂາດຕົກບົກຜ່ອງເປັນຕົ້ນແມ່ນທາງດ້ານການຈັດພິມ. ພາບປະກອບ ແລະ ອື່ນໆ ດັ່ງນັ້ນ ທາງທີມງານວິຊາການ ພວກຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງຂໍອະໄພໃນໂອກາດນີ້ດ້ວຍ. ຫວັງວ່າຕໍ່ໜ້າຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນຕື່ມ.

ສາລະບານ

ຄຳນຳ.....

ສາລະບານ.....

ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຄຸນປະໂຫຍດ.....ໜ້າ1

ອຸປະກອນ ແລະ ວັດຖຸດິບ.....ໜ້າ2

ຂັ້ນຕອນ ແລະ ວິທີ.....ໜ້າ

ການເກັບຮັກສາ.....ໜ້າ

ປື້ມແບບຮຽນ ການເຮັດເສັ້ນເຜີ

ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ
ກົມການສຶກສານອກໂຮງຮຽນ
ສູນການສຶກສານອກໂຮງຮຽນ

1. ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຄຸນປະໂຫຍດ.

ເສັ້ນເຝີເປັນອາຫານປະເພດໜຶ່ງທີ່ນິຍົມກັນຮັບປະທານ ແລະ ຮູ້ຈັກກັນມາແຕ່ດົນນານແລ້ວ. ນອກຈາກເຮັດໃນຄອບຄົວແລ້ວຍັງສ້າງເປັນອາຊີບຫຼັກຜ່ອມທັງສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ.

ເສັ້ນເຝີເປັນອາຫານປະເພດໜຶ່ງທີ່ຫາຊື້ໄດ້ງ່າຍຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ ເພາະມີຂາຍຕະຫຼອດ. ເວລານຳມາປຸງແຕ່ງອາຫານ ແລ້ວຈະມີລົດຊາດແຊບ ເສັ້ນໜຽວດີ, ຍ່ອຍງ່າຍ.

ເວົ້າລວມແລ້ວເສັ້ນເຝີແມ່ນມີຄຸນປະໂຫຍດໃຊ້ນຳມາປຸງແຕ່ງອາຫານ

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວັດຖຸດິບ.

1. ອຸປະກອນ:

- ໂຮງໂມ້ແປ້ງ
- ໂຮງຊອຍເສັ້ນ
- ໜໍ່ຂາວໃຫຍ່
- ຄູຢາງ
- ຊາມຢາງ
- ໂອເຫຼັກ
- ຝຸຍເຫຼັກ
- ກູບງຳປາກໜໍ່ກວດແຜ່ນ
- ໄມ້ກິ້ງແຜ່ນ
- ກະແຕະຕາກແຜ່ນ
- ສອບຢາງ ຫຼື ແຜ່ນຢາງ
- ມິດ, ພ້າ
- ໄມ້ເຕັງແຜ່ນ
- ແພປົກປາກໜໍ່
- ແພຕອງ
- ເຊືອກຢາງ
- ນ້ຳມັນຜິດ ຫຼື ນ້ຳມັນໝູ
- ແບັງເຂົ້າຈ້າວ(ເຂົ້າຈ້າວແດງ ຫຼື ເຂົ້າຈ້າວເລັບນົກ)
- ເກືອ
- ນ້ຳ
- ຂ
- ຂຽງໃຫຍ່

2. ວັດຖຸດິບ.
 - ເຂົ້າຈໍ້າວ
 - ເກືອ
 - ນໍ້າ
 - ນໍ້າມັນໝູ ຫຼື ນໍ້າມັນຜິດ

ຮູບຟາບ

3. ຂັ້ນຕອນ ແລະ ວິທີ

1. ການກະກຽມ

ກ. ການເຮັດໂຮງເຮືອນສໍາລັບຜະລິດເສັ້ນເຝີ.

- ເລືອກບ່ອນທີ່ຫ່າງໄກຈາກເຮືອນພິເໜາະສົມເພື່ອຄວາມປອດໄພທາງດ້ານອັກຄີໄຟ ແລະ ການຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມໄດ້ດີ.
- ເລືອກເອົາບ່ອນທີ່ສູງໂນນຮາບພຽງດີ.
- ຂະໜາດໂຮງເຮືອນແມ່ນອີງຕາມຄວາມຕ້ອງການກໍໄດ້ ຫຼື ເອາຂະໜາດ 4x6 ແມັດ ລະດັບສູງປະມານ 3-3,5 ແມັດ.
- ການມຸງຕ້ອງມຸງດ້ວຍຫຍ້າ ຫຼື ສັງກະສິກໍຍິ່ງເປັນການດີ ເພື່ອຮັບປະກັນການໃຊ້ງານໄດ້ຫຼາຍປີ.
- ສໍາລັບໂຮງເຮືອນ ບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງແອ້ມ ເພື່ອໃຫ້ອາກາດຖ່າຍເທ ແລະ ລະບາຍຄວາມຮ້ອນໄດ້ດີ.

ຮູບຟາບໂຮງເຮືອນ

2. ການກໍ່ເຕົາສໍາລັບກວດແຜ່ນ.
- ການກໍ່ເຕົາສໍາລັບກວດແຜ່ນເຝິນີ້ຕ້ອງກໍ່ດ້ວຍດິນຈີ່ ຫຼື ດິນໂພນປວກ ໝາຍຄວາມວ່າເຮົາຕ້ອງເອົາດິນໂພນມາທັບໃຫ້ມຸ່ນໆ ແລະ ປະສົມກັບນໍ້າໃຫ້ໜຽວໆໂດຍໝັກໄວ້ 1 ຄືນ ຫຼັງຈາກນັ້ນຈຶ່ງນໍາເອົາໄປກໍ່ໃສ່ດິນຈີ່ທີ່ກຽມໄວ້ເພື່ອໃຫ້ເປັນເຕົາຕາມຂະໜາດທີ່ຕ້ອງການ.
 - ລວງກ້ວາງ 1 m.
 - ລວງຍາວ 2 m.
 - ລວງສູງ 50-60 cm.
 - ບໍລິເວນປາກເຕົາ, ຫຼັງເຕົາເບື້ອງເທິງ ແລະ ບ່ອນຕັ້ງໝໍ້ກວດແຜ່ນຕ້ອງໃຊ້ເຫຼັກເພື່ອໃຫ້ເຕົາແໜ້ນໜາ ແລະ ທົນທານດີ.
 - ຫຼັງຈາກໃສ່ເຫຼັກແລ້ວໃຫ້ເອົາຝຸຍທີ່ຕັດເຄິ່ງມາຕັ້ງລົງ, ເອົາດິນໂພນທີ່ປະສົມໄວ້ມາລວດຕາມບໍລິເວນຂອບຝຸຍທີ່ຕັ້ງລົງກັບເຕົາໃຫ້ແຈບດີ ແລ້ວປະໄວ້ປະມານ 1-2 ມື້ ຈຶ່ງສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້.

ຮູບພາບ

3. ວິທີເຮັດ.

ກ. ຂັ້ນຕອນການມໍ່າ

ເອົາເຂົ້າຈ້າວທີ່ກຽມໄວ້ໃສ່ໝໍ້ ຫຼື ຊາມ, ເອົານໍ້າໃສ່ລ້າງໃຫ້ຂາວງາມດີ ແລະ ປະໄວ້ 4-5 ຊົ່ວໂມງ ຫຼື ຈົນເຂົ້າອ່ອນຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ເຊິ່ຍເຂົ້າອອກໃສ່ກະບູງຈົນໝົດ, ລ້າງນໍ້າໃຫ້ສະອາດ, ປະໄວ້ໃຫ້ສະເດັດນໍ້າ.

ຮູບຟາບ

ຂ. ຂັ້ນຕອນການໂມ້.

- ນຳເອົາເຂົ້າທີ່ເຊືະໄວ້ມາໃສ່ໂຮງໂມ້ບິດໃຫ້ລະອຽດດີໃນເວລາໂມ້ເຂົ້າຕ້ອງເອົານໍ້າໃສ່ນຳເລັກນ້ອຍເພື່ອໃຫ້ໂມ້ແລ່ນສະດວກດີເຮັດແນວນັ້ນສະເໝີໄປຈົນໝົດເຂົ້າທີ່ເຮົາມາໄວ້ໃຫ້ສັງເກດເບິ່ງແປງຖ້າແປງທີ່ໂມ້ອອກມາຍັງບໍ່ທັນລະອຽດດີປານໃດ ໃຫ້ນຳໃຊ້ແຜຕອງຈົນໝົດແປງ.
- ນຳເອົາເຂົ້າທີ່ໂມ້ແລ້ວໄປປະສົມກັບເກືອໃນອັດຕາສ່ວນ ເຂົ້າ 50 kg ຕໍ່ເກືອ 4-5 kg ແລ້ວໝັກໄວ້ 1 ຫຼື 2 ຄືນກໍໄດ້ເພື່ອໃຫ້ເສັ້ນເຝີໜຽວດີ.
- ເມື່ອໝັກໄວ້ຕາມກຳນົດແລ້ວຕ້ອງນຳເອົາເຂົ້າແປງທີ່ໝັກໄວ້ໄປກວດແຜ່ນແຕ່ກ່ອນຈະກວດແຜ່ນຕ້ອງຄືນແປງທີ່ໝັກໄວ້ໃຫ້ເຂົ້າກັນຄືນໃໝ່, ໃນນັ້ນຕ້ອງສັງເກດເບິ່ງແປງນຳຕື່ມຖ້າວ່າມັນແຂ້ນຫຼາຍໃຫ້ຕື່ມນໍ້າໃສ່ພື້ນສົມຈຶ່ງສາມາດນຳໄປກວດເປັນແຜ່ນເຝີໄດ້.

ຮູບຟາບ

ຄ. ຂັ້ນຕອນການກວດແຜ່ນ.

- ນຳເອົາແຜ່ນແພທີ່ກຽມໄວ້ມາຈະເປັນຮູໃຫ້ມົນໂດຍຈະຢູ່ແຄມປາກຝຸຍເສັ້ນຜ່າໃຈກາງຂອງຮູປະມານ 4 cm.
- ເອົານໍ້າໃສ່ຝຸຍໃຫ້ເໝາະສົມແລ້ວເອົາແພທີ່ກຽມໄວ້ໄປມັດປົກປາກຝຸຍໃຫ້ເຄັ່ງສະເໝີດີ ນຳໃຊ້ເຊືອກມັດອ້ອມປາກຝຸຍໃຫ້ເຄັ່ງດີແລ້ວດັງໄຟໃສ່ໃຫ້ໜີ້ຝົດ, ເອົາໂອຕັກແປງທີ່ກຽມໄວ້ໄປຖອກລົງໃສ່ປາກໜີ້, ແລ້ວກວດໃຫ້ເປັນແຜ່ນທົ່ວປາກໜີ້ໃຫ້ແຜ່ນສະເໝີດີ. ຈາກນັ້ນຈຶ່ງເອົາກຸບມາງ່າປົກປາກໜີ້ປະມານ 1-2 ນາທີ ຫຼື ສັງເກດເບິ່ງແຜ່ນສຸກດີຈຶ່ງເປີດກຸບອອກແລ້ວເອົາໂມ້ ຫຼື ທໍ່ກຶ່ງເອົາແຜ່ນອອກຈາກປາກໜີ້ໂດຍໃຫ້ປະຕິບັດແບບນີ້ຈົນກວ່າໝົດແປງ.

ຮູບຟາບ

ງ. ຂັ້ນຕອນການຕາກແຜ່ນ.

ເອົາແຜ່ນເຝີທີ່ກວດອອກຈາກປາກໝໍ້ມາວາງໃສ່ແຕະລຽນໄປຈົນໃຫ້ສຸດແຕະແລ້ວນໍາໄປຕາກແດດໃຫ້ແຫ້ງ ຊໍ່າພໍດີ ຫຼື ປະມານແຫ້ງ 50% ຈາກນັ້ນໃຫ້ກູ້ເອົາແຜ່ນທີ່ຕາກເຂົ້າມາທານໍ້າມັນພິດໃສ່ແຜ່ນໃຫ້ທົ່ວພໍເໝາະສົມແລ້ວແກະອອກຈາກແຕະໄປວາງລົງແພທີ່ກຽມໄວ້ໂດຍໃຫ້ວາງແຜ່ນເຕັ້ງໄວ້ປະມານ 4-5 ຊົ່ວໂມງ ຈຶ່ງນໍາເອົາແຜ່ນໄປຕັດ, ໃຫ້ຕັດສອງຂ້າງຂອງແຜ່ນອອກແຕ່ລະແຜ່ນ.

ຮູບຟາບ

ຈ. ຂັ້ນຕອນການຊອຍແຜ່ນ.

ເອົາແຜ່ນທີ່ກຽມໄວ້ມາວາງໃສ່ໂຮງຊອຍໄປເທື່ອລະແຜ່ນໃນນັ້ນໃຫ້ຊອຍແຜ່ນໃຫຍ່ນັ້ນກ່ອນ ຊອຍແລ້ວແຜ່ນໃດໃຫ້ນໍາເອົາເສັ້ນຊອຍແລ້ວນັ້ນໄປວາງໃສ່ແພທີ່ກຽມໄວ້ ລຽນໄປເປັນແຖວເຮັດແນວນັ້ນສະເໝີໄປຈົນໝົດ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນຈຶ່ງຊອຍແຜ່ນນ້ອຍທີ່ແຍກໄວ້ໂດຍໃຫ້ປະຕິບັດຕາມການຊອຍແຜ່ນໃຫຍ່ເຮັດແນວນັ້ນກໍເຜື່ອຄວາມສະດວກໃນການແຍກເສັ້ນເຝີໃຫ້ຈົບງາມ.

ຮູບຟາບ

ສ. ການເຮັດຕັບເຝີ ຫຼື ການເຮັດເສັ້ນເຝີ.

ເອົາເສັ້ນເຝີທີ່ຍາວວາງລົງກ່ອນແລ້ວເອົາເສັ້ນກາງວາງຕັ້ງເສັ້ນຍາວ ຈາກນັ້ນເອົາເສັ້ນສັ້ນມາວາງຕັ້ງເສັ້ນກາງຢູ່ໃນລວງດຽວກັນແລ້ວຜັບເຄິ່ງກາງຂອງເສັ້ນເຝີທີ່ກອງແລ້ວນັ້ນໃຫ້ເປັນຕັບທີ່ຈົບງາມ, ໃນການເຮັດເສັ້ນເຝີແຕ່ລະຕັບເຮົາຕ້ອງເຮັດໃຫ້ພໍເໝາະສົມເພື່ອສະດວກໃນການເກັບຮັກສາ.

ພາຍຫຼັງທີ່ເຮັດຕັບສໍາເລັດແລ້ວຕ້ອງເອົາໄປໃສ່ແຕະ ແລ້ວນໍາໄປຕາກແດດໃຫ້ແຫ້ງ, ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ນໍາເອົາໄປຕາກໝອກ ຫຼື ຊີດນໍ້າໃສ່ໃຫ້ຊຸ່ມພໍເລັກນ້ອຍ ແລ້ວເກັບມ້ຽນໄວ້.

ຮູບຟາບ

4. ການເກັບຮັກສາ.

ເອົາຕັບເຝີທີ່ວາງລົງໃສ່ເຂັ້ງ ຫຼື ກະສອບເຝື້ອວາງລົງທາງນອນລຽນກັນຂຶ້ນຕາມຄວາມຕ້ອງການ ແລ້ວນໍາໄປໄວ້ບ່ອນຮົ່ມ ຈາກນັ້ນຈຶ່ງນໍາເອົາໄປຈໍາໜ່າຍໄດ້.

ໃນກໍລະນີເອົາໄວ້ດົນ, ຖ້າເສັ້ນເຝີແຫ້ງຫຼາຍຕ້ອງເອົາໄປຕາກໝອກ ຫຼື ສີດນໍ້າໃສ່ຕື່ມພໍໃຫ້ຊຸ່ມໆ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ເສັ້ນເຝີຫັກ ຫຼື ບໍ່ໃຫ້ນໍ້າໜັກຫຼຸດເກີນຄວນ.